

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra Negyedévre		Főszerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiváltók és lapfelügyelők: HOFFMANN és KRONVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 49. szám.
--	--	---	--

Baltazár Dezső dr. püspök.

Debrecen, július 26.

Tegnap, vasárnap délelőtt tizenegy óra-
kor hivatalosan is megállapítást nyert az,
ami bizonyos volt a tiszántúli református
egyházkerület püspöki székének megürese-
dése pillanatától, hogy a legnagyobb refor-
mátus egyházkerületnek Baltazár Dezső dr.
lett az új kormányzója. Ez a magyarázata an-
nak a jelenségnek, hogy az az érzés, mely
most a hivatalos publikálás nyomán támad,
nem az ujságokozta hirtelen föllobbant láng
melege, hanem annak a régen égő szeretet-
nek erősebb izzása, amely már eddig is
összeforrasztotta az egyházkerületet nagy-
nevű új püspökével.

Baltazár Dezső dr. jövelele nem ujság,
nem meglepetés. Neki jönnie kellett, mert
szükség volt rá. A debreceni püspöki szék,
az egyházkerület, a magyar református lel-
készség, a magyar kálvinizmus, ez a város,
ez a megye s ez a magyar föld, a kultúra s
a haladás várta őt, hogy a magasra emelt
férfi férfiúi erejének, bölcsességének, tudásá-
nak, nagy, finom lelkének, szívének és be-
csületességének, kálvinista meggyőződésé-
nek minden részével küzdje tovább is a har-
cot a nagy eszméért.

Nem a véletlen sors hanem azoknak ré-
gi és erős vágya hívta őt a püspöki székbe,
akiknek lelkében él annak az érzése és tu-
data, hogy Baltazár Dezső dr. ban minden
kvalitást megvan arra, hogy a hozzáfűzött
várakozásokat beváltja. És hogy ezeknek
igazuk van és hogy ezek sokan vannak, bi-
zonyítják Baltazár Dezső dr. multja, a mult-
ban folytatott harcok, a kivívott győzelmek.
Ez a mult pedig sokat, igen sokat mond. Be-
szél a közpályán eltöltött másfél évtizedes
becsület nagy munkákról, amelyeknek si-
kereit az új püspök nagy lelke, európai nagy
műveltsége, tudásának nagy ereje, törhetet-
len becsületességü meggyőződése fegyveré-
vel vivta ki. Nagy ésszt, nagy tudást, emberi
szívet, tiszta, puritán hitet, erős kálvinista
érzést és magasztos liberalizmust s ifjúi erőt
hoz magával a püspöki székbe az Orlenak és
Kálvineumnak megteremtője. Ezekre a meg-
becsülhetetlen értékekre van szüksége a
jelen nagy harcaiban az egyháznak és a
magyar hazának.

És Debrecen, a város, kétszeresen örül-
het az örvendezőkkel, mert fejlődésének
megindult folyamatában nagyon sokat je-
lent Baltazár Dezső dr. püspöksége. Az a
szó, amely tőle hangzik el s az az irány, a
melyet ő segít, csak győzedelmes lehet. Pe-
dig tudjuk, érezzük és látjuk, hogy váro-
sunknak, amely most neki is szűkebb hazája
lesz, sok olyan férfiura van szüksége, aki jól
tud és akar és akinek harcai mindig a győze-
lem örömeivel végződnek.

Az öröm, a betelt vágyakozás megelé-
gedettsége és a legszebb remények teljese-

désének érzése tölti be a sziveket Baltazár
Dezső megválasztásával. Az öröm osztat-
lanságát nem zavarja meg semmi. A száva-
zatok óriási tömegében és tulsúlyában elvész
az a néhány szó, amely másnak javára, de
nem Baltazár ellenére adatott be.

A szavazatbontó bizottság ülése.

Az egyházkerületi közgyűlés által ki-
küldött szavazatbontó bizottság vasárnap
delelőtt kilenc órakor kezdte meg munká-
ját. Degenfeld József gróf egyházkerületi fő-
gondnok elnöke alatt Domaidy Elemér
főispán, Kovács József polgármester, Márk
Endre udvari tanácsos, Dávidházy János,
Sütő Kálmán, Dombay Lajos, Biky Ferenc,
Ferey József esperesek, Kis Ferenc püs-
pökladányi lelkész, Fráter Barna bihari al-
ispán, Kun Béla dr. jogakadémiai tanár és
Helmezy József egyházmegyei főgondnok
jelentek meg az ülésen; Bary József nagy-
váradi törvényszéki elnök és Futó Zoltán
hódmezővásárhelyi lelkész kimentették tá-
volmaradásukat.

A bizottság egyenkint vette számba az
esperesi hivatalok által lepecsételve bekü-
ldött szavazatokat. Legelőször a békésháná-
ti egyházmegye egyházainak szavazatait
bontották fel; kitiűnt, hogy Baltazár Dezső
dr. ebben az egyházmegyében is fölényes
többséget nyert, amennyiben innen 60 sza-
vazat esett rá, míg Szabolcska Mihály, akit
a békéshánátiak jelöltek, csak 30 szavazatot
kapott.

A többi egyházmegye vótumának egy-
hangu voltát igazán alig egy-egy szavazat
csorbitotta meg. Egymásután olvasta le az
elnöklő főgondnok Baltazár Dezső dr. ne-
vét az egyes presbiteriumok jegyzőköny-
veiről s így természetesen senkit sem tett
izgatottá, hogy milyen eredményt mutat
majd a szavazatok összeszámolása. A bi-
zottság tagjai az abszolút többséget már a
felsőszabolcsi egyházmegye szavazatainak
számolása közben konstátálhatták, Dombrád
egyházának voksánál, mely a 390-ik szava-
zat volt. Nem telt bele egészen egy óra, a
mikor ennek a számnak csaknem kétszere-
sét adta a végső summázás, amelyet tizen-
egy órakor hirdetet ki Degenfeld József gróf
főgondnok. Az egyházkerület 785 szavaza-
ta közül 780 érkezett be s ez a szám így
oszlott meg:

Baltazár Dezső dr.	712
Szabolcska Mihály	43
Dicsőfi József	21

szavazatot kapott, azonkívül Sulyok István,
Sass Béla dr., Dávidházy János és Erdős
József dr. 1—1 szavazatot nyertek s így
**Baltazár Dezső dr. 654 szónyi abszolút
többséggel a tiszántúli református egyházke-
rület püspöke lett.** Nem küldték be a szava-
zataikat Feketepatak, Szamosujlak, Lázári
és Sima egyházak; ellenben Földeák refor-
mátusai küldtek egy szavazatot — ezt is
Baltazárra — de ezt nem lehetett elfogadni,
mert Földeáknak nincs szavazati joga.

Lázári egyház presbitériuma nevében
Öry Tamás lelkész szavazat helyett botrányos
levelet küldött be, amelyben önkényeskedés-
ről, szolgáltekről, kinevezésről beszél. Az
egyházat, amért törvényszerinti köteleességé-
nek nem tett eleget, megbüntetik, a magáról
megfeledekezett lelkész ellen pedig fegyelmet
indítanak.

Érdemes a megemlítésre az a példa nél-
kül való eset, hogy egyetlenegy szavazatot
sem kellett megsemmisíteni.

A szavazatok egyházmegyékként.

Az alábbiakban részletezzük az egyházak
szavazatait egyházmegyékként.

Az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmeg-
gyében: Baltazár Dezső dr. 62.

A felső- és középszabolcsi egyházmeg-
gyekben együtt: Baltazár 87, Szabolcska 6.
A békéshánáti egyházmegyében: Baltazár
60, Szabolcska 30, Dicsőfi 9.

A debreceni egyházmegyében: Baltazár
38, Dicsőfi 10, Dávidházy 1.

Az érmelléki egyházmegyében: Baltazár
41, Szabolcska 1, Sass Béla 1.

A hevesnagyunsági egyházmegyében:
Baltazár 72, Szabolcska 2.

A bihari egyházmegyében: Baltazár 46,
Szabolcska 1, Sulyok István 1.

A nagyszalontai egyházmegyében: Balta-
zár 61, Szabolcska 1.

A mármaros-ugocsi egyházmegyében:
Baltazár 33.

A nagybányai egyházmegyében: Balta-
zár 41.

A nagykarolyi egyházmegyében: Balta-
zár 38.

A beregi egyházmegyében: Baltazár 64,
Szabolcska 2.

A szatmári egyházmegyében: Baltazár
68, Dicsőfi 2, Erdős József dr. 1.

A debreceni főiskola tanári karának 1
szavazatát szintén Baltazár Dezső dr. kapta.

Szabolcska Mihály kapta: a beregi egy-
házmegyéből Kigyós és Márokpapi 1—1 sza-
vazatát; a békéshánátiakból, Békésszentandrás
1, Bunyaszekszárd 1, Hertelendyfalva 1, Igaz-
falva 1, Körösladány 3, Köröstarcsa 3, Lugos
1, Magyarittele 1, Békéscsaba 1, Mezőhegyes
1, Ref. Kovácsháza 1, Szeged 1, Szeghalom 5,
Szentés 6, Szent-Heléna 1, Temesvár 1, Va-
dászterdó 1 szavazatát; a hevesnagyunságiból
Tiszabura 1, Tiszainoka 1 szavazatát; a nagy-
kállóiból Szakál 1, Szabra 1 szavazatát; az
érmellékiakból Köbölkut 1 szavazatát; a felső-
szabolcsiból Eperjeske 1, Ibrány 1, Laskod 1,
Lorántháza 1, Nagyvarsány 1 és Paszab 1
szavazatát.

Dicsőfi József kapta: a debreceni egy-
házmegyéből Debrecen 10, a szatmáriból
Csenger 1, Tiszabecs 1, a békéshánátiakból Hód-
mezővásárhely 8 és Szapáryfalva 1 szava-
zatát.

Dávidházy János kapta a debreceni egy-
házmegyéből Pocsaj 1 szavazatát.

Sulyok István kapta a bihari egyházmeg-
gyéből Ártánd 1 szavazatát.

Erdős József dr. kapta a szatmári egy-
házmegyéből Kocsord 1 szavazatát.

Sass Béla dr. kapta az érmelléki egyház-
megyéből Vedresábrány 1 szavazatát.

Az első üdvözlések.

Már vasárnap délután tömegesen keres-
ték föl Hajduböszörményben az ujonnan
megválasztott püspököt. A délután folyamán
mintegy ötven táviratot kapott, amelyeknek
küldői meleg hangon, szeretettel üdvözlötték
megválasztása alkalmából. A táviratok az
ország minden részéből folyton érkeztek és
nemcsak a tiszántúli egyházkerületből, ha-
nem a testvérkerületekből is.

A választás eredményéről a legillusz-
trisabb küldöttségtől értesült Baltazár De-
zső. A szavazatok fölbontása után ugyanis
kiutaztak az új püspökhöz Degenfeld József
gróf egyházkerületi főgondnok, Márk End-
re udvari tanácsos, egyházkerületi és kollé-
giumi ügyész, Kiss Ferenc püspökladányi
lelkész, egyházkerületi tanácsbíró, Erdős

József dr. teológiai dékán, Ferenczy Gyula akadémiai tanár, Jánosi Zoltán debreceni lelkész, Petzkó Ernő dr. tanár, Rózsa Sándor kollégiumi és egyházkerületi pénztáros Debrecenből, akikhez még a vidékről jött barátok és tisztelgők egész sora csatlakozott.

Degenfeld József gróf főgondnok közölte Baltazár Dezső dr.-ral a választás fényes eredményét, azután meleg szavakkal üdvözölte őt a tiszántúli egyházkerület püspöki székében. Utána a jelen voltak is szeretettel köszöntötték s baráti jókívánságokat adták át az új püspöknek.

Az üdvözlések után még a társaság tagjai sokáig ott maradtak az új püspöknél, akivel családi fesztelenségben beszélgettek a beiktatás körülményeiről és a közel jövő egyéb dolgairól.

A beiktatás napjait már előzően határozta meg a főgondnok. Az egyházkerületi közgyűlés augusztus hó 15-én, a főiskola igazgatótanácsának ülése pedig augusztus 8-án lesz.

Az új püspök pályautása.

Baltazár Dezső 1871. november 15-én született Hajduböszörményben, ahol közszerepetben álló családja körében szivta föl lelké azokat a nemes érzéseket, az akaratot és vágyat a szép, jó és nemes dolgok iránt.

A helvéciai eredetű család Gömörből került a Hajdúságba, ahol az első ősök mind a reális tudományok emberei voltak. Édesatyja, Baltazár János Hajduböszörmény főmérnöke volt. Édesanyja, Czeglédi Mária, gondos, szeretettel teljes nevelésének hatása meglátszott és meglátszik ma is az új püspökön, akinek szívébe az emberszeretet, az erős vallásosságot, a szépnek és jónak szeretetét édesanyja oltotta be. Atyjától aki nagytudású s amellet klasszikus műveltségű ember volt, örökölte a zenének szeretetét. Ilyen környezetben nevelkedett fel Baltazár Dezső, akinek e környezetben megmaradt tisztán lelkének fehérsége, a melyért később tanárai is annyira szerették. Iskoláinak első osztályait, az elemi iskolákat és gimnázium hat osztályát Hajduböszörményben végezte. Mint a gimnázium hatodik osztályának tanulója, került Debrecenbe, ahol a teológiát is elvégezte. Mint teológus, sok gondot fordított arra, hogy ne csak a szaktudományokban haladjon előre, hanem, hogy általános műveltségét is növelje. Igen szépen hegedült s költészettel is foglalkozott. Több igen szép vallásos verse nyomtatásban is megjelent s több költeménye feltűnést keltett.

Negyedéves teológus volt, amikor Tisza Kálmán, Magyarország nagy miniszterelnöke hívta el fia, Tisza Lajos gróf mellé nevelőnek. Tisza Kálmán értesült a nagy tudású, művelt, finom modoru fiatal teologusról s házához vette. Az az öt év, melyet Baltazár Dezső a nagynevű családnál töltött, végtelenül nagy hasznára volt az ifjunak. Látásköre szélesült, fogékony lelke sok szépet és jót sajátított el, nagy ismereteket szerzett s műveltsége nagyobbodott. Mint az ifju Tisza gróf nevelője, jogi tanulmányokat végzett. A szentírás kutatása, tanulása mellett sokat foglalkozott különösen az egyházjoggal és hő vágya volt, hogy megszerezze a kánonjogi tudorságot. Ezt azonban nem szerezhette meg itthon, mert Magyarországon a hirdetett vallásegység szegényére református lelkész nem, csak katolikus főszentelt lelkész szeresheti meg a kánonjogi doktorátust. Beiratkozott tehát a jogi tantolyamra s azt két és fél év alatt elvégezve a budapesti tudományegyetemen s így szerezte meg a jogi s ebben a kánonjogi doktorátust. Egyetemi s különösen egyházjogi tanulmányait azután a külföldi egyetemeken a berlini és heidelbergi egyetemeken folytatta s egészítette ki, amikor Tisza Lajos gróffal hosszú külföldi tanulmányuton voltak.

A tanulmányutáról 1898-ban tért haza, a mikor a kultuszminiszteriumban vállalt hivatalát. A nem katolikus lelkészek kongru-

ügysztályának lett előadója, mint miniszteri fogalmazó. Két évig dolgozott a miniszteriumban nagy tudásával, ambíciójával. Az ő nagy munkabírásiának, lelkesedésének köszönhető, hogy az 1898. évi XIV. törvénycikk végrehajtása egy év alatt sikerült úgy, hogy amikor 1900-ban, mint Hajdusoboszló egyházának meghívott lelkésze elbucszott ügyosztályának főnökétől, a később oly híressé lett Barkóczy Sándor bárótól, az így szólt:

— Baltazár Dezső dr. nélkül tíz évig sem nyert volna megoldást a bonyodalmak kérdése.

1900. nyarán üresedett meg a hajdusoboszlói lelkészi állás. Igen sok pályázó volt a 1500 lélekszámú egyház lelkészi állására, de az egyház vezetői, különösen annak gondnoka, Kovács Gyula, Hajdúvármegye mai alispánja és Padrah Sándor kir. közjegyző azt javasolták, hogy a pályázók mellőzéseivel hívják meg Baltazár Dezső drt, akiről akkor már a hívek is igen sok szépet és jót hallottak. Küldöttség kereste tehát föl a kultuszminiszteriumban Baltazár Dezső drt, a kinek egyénisége, finom modora is teljesen megnyerték a küldöttség tagjainak rokonszenvét és miután ő is hajlandónak nyilatkozott a lelkészi állás betöltésére, főajánlották és meghívták a szoboszlói lelkészi állásra. 1900. október 28-án volt a választás Hajdusoboszlón s a több mint kétezer főnyi választó gyülekezet egyhangú lelkesedéssel és egyakarattal Baltazár Dezső drt meg is választotta Hajdusoboszló lelkészeként. December 23-án tartotta meg első beszédét, a melynek textusául Pálnak a korinthusbeliekhez írt első levelének IV. részéből az első verseket vette. És ezek alapján mindenkinek lelkét megindító, nagyhatású, gyönyörű szép beszédben fejtette ki hievei előtt: milyennek látja ő lelkészi tisztét, miként akarja azt teljesíteni s kit tart egyedül bírójának. Az istentisztelet után a presbiterium, a különböző testületek, hatóságok üdvözölték a fiatal lelkészt, aki egyszerre meghódította a hieveit egészen s megnyerte azoknak teljes szeretetét.

Lelkesszé választásával kezdődött az ő igazi nagy munkája, küzdelme. Apostola lett hieveinek, akiknek minden baját meghallgatta, azokon segített. Predikációira tödultak a hívek. Beszédeiben, életében, egyházában s a politikában mindig az igazság, a liberális gondolkodás mellett harcolt. Becsület, tiszta meggyőződését soha el nem hallgatta, munkától, gondtól soha nem vonakodott, a tettek, küzdelemnek volt az embere. Sokszor szemben találta magával egyik-másik ismerősét, akiknek konzervatív, elavult vagy előítéletes felfogása ellen mindaddig küzdött, míg azokat meg nem győzte. Egymásután hívták meg egyházi, kulturális, társadalmi tisztségekre. Ő egyiktől sem vonult vissza s mindenütt mint egész ember, küzdött, harcolt. 1901-ben így let egyházmegyei jegyző, 1902-ben egyházkerületi, 1903-ban konventi képviselő. 1904-ben esperes. Igazi, benső szeretet fejlődött ki egyházának hievei és Baltazár között úgy, hogy amikor 1904-ben a hajduböszörményi egyház meghívta lelkészeként, s azt ő elfogadta, november hó 27-én bucsuzott hieveitől, azok könnyes szemekkel és fájó szívvel vettek búcsút tőle.

Új állásában is a régi ember maradt Baltazár. Egyik harcból a másikba sietett egyháza, lelkésztársainak java, az igazság, a liberalizmus, a szeretet jelszavai alatt s ezekért mint célért. Sokat, nagyon sokat s önzetlen, igaz szeretettel törődött a kismemberek bajával. Igyekezett őket megtartani a törvények, az egyház, embertársaik tisztelében. Tanácsadója volt a kismembereknek s így lett azután az, hogy sohasem titkolt radikálizmusa mellett csakhamar szocialistának kiáltották ki, különösen azok, aki ezzel ártani akartak neki, mert ilyenek is voltak. Kevesen, de voltak.

Elsősorban neki köszönhetik a lelkészek az Orle megerősítését, amelynek alapszabályait a miniszternél ő harcolta ki. 1907-ben

szeptember hóban volt a híres lelkész közgyűlés a fővárosi Kálvin-téri templomban, ahonnan távolmaradtak a nevezetesebb emberei az egyháznak. Baltazár itt mondta el híres elnöki beszédét a szekularizációról, a mellyel országos érdeklődést keltett. A tüntető szavak és amellet nagyjelentőségű beszéd magára vonta az ország figyelmét. De a gyöngye szívüek megijedtek s így a lelkészegyesület megalakítására heten jelentkeztek. De Baltazár erős, harcos lelke nem csüggedt, megindította és megvívta győzelemmel azért is a nagy harcot s ma 1800 tagja van az Orlenak, amely hatalmas, nagy ereje a református egyháznak és lelkészeknek. És e győzelem után megindította az egyház tagjai legnagyobb részének hideg fogadtatása ellenére a Kálvineum ügyét. — Degenfeld József gróf, György Endre, Eröss Lajos dr. és később Antal Gábor csatlakoztak csak hozzá. Ők mutattak a szép eszme iránt rokonszenvet, szegényesen, elkéserítő elzárkózottsággal szemben kellett fölvenni a küzdelmet, amely a legteljesebb sikerrel járt. Ma egymillió értékű alapja van már a Kálvineumnak.

És e sikerek után nem pihent Baltazár Dezső, sok más eszme szolgálatában agítált, dolgozott, írt, beszélt. Dolgozott, küzdött, s még most is harcol a lelkészek fizetése érdekében s az ő törhetetlen ereje s munkaszeretete biztosíték, hogy ez ügyben is győzelmet arat.

Otthon a mindig dolgozó, harcoló férfit gyöngéd férj, szerető családapa. 1898-ban vette feleségül U. Szabó Izát s azóta a legpéldásabb, a legboldogabb családi életet éli. Hat gyermeke van, akiknek része van az ő nagy apai szeretetéből.

Az izraelita iskola 25 éves jubileuma.

Egyszerűségében is impozáns módon ünnepelte a debreceni izraelita hitközség iskolája 25 éves fennállását. Bár a vasárnap más eseményei lefoglalták a közönség érdeklődését, mégis nagyszámú érdeklődő jelent meg az ünnepélyen. A hitközség iskolaszék és tantesület, képviselőin kívül ott voltak K. Tóth Mihály ydr. kulturtanácsnok, Materny Lajos az ág. ev. egyház képviselőjében, Fábrián Lajos ker. isk. igazgató, Zalai János dr., Nyári Béla, László Endre tanárok a polg. iskola és az orth. iskola tantesületei stb.

A diszgyűlést a hitközség nagy termében Rosinger Lajos htk. elnök nyitotta meg, az ünnepi beszédet Popper Mór dr. iskolaszéki elnök tartotta. A lendületes szónoklatban különösen az iskola hazafias jellegét hangsúlyozta, a békés együttműködést s azt, hogy az iskola meghálálja a városnak sok jótéteményét azzal, hogy felekezeti volta mellett mintaképe a hon-szeretetre tanító magyar iskolának. A szép beszéd után K. Tóth Mihály dr. a főispán és a városi tanács nevében üdvözölte a hitközséget megdicsérte az iskolát, melyben évenként hettefdélszáz gyermeket oly eredményesen oktatnak.

A tanácsnok üdvözléte után Kuthi Zsigmond, az iskola igazgatója tartalmas, rövid előadásban ismertette az iskola történetét. — Amikor megemlítette, hogy az első iskolaszékből csak Popper Alajos dr., Katz Jakab és Szántó Sámuel dr. foglaltak helyet a mai iskolaszékben, a jelenlevő kiváló iskolabarátokat lelkesen megéljenezte a közönség, ugy-szintén a gondolatokban gazdag előadást.

Az ünnepélyt, melyen Krausz Vilmos fő-rabbi mondott megható és költői képekben gazdag imát, isten áldását kérve az iskolára, — a hitközség érdemes elnöke Rosinger Lajos zárta be szívből jövő szavakkal.

A gyűlésen számos üdvözlő sürgöny érkezett, a fővárosi és vidéki tanítézetek részéről. Köztük Bakonyi Samu dr. országgy. képviselő meglehangú sürgönye, melyben mély sajnálatának ad kifejezést, hogy akadályozva volt a megjelenésben.

Vigyázz! Vigyázz!
Kékre festett kirakat!

Tavaszi újdonságaim megérkeztek. Blouz kelme mtr. 10 kr., selymek blouzra mtr. 25 kr., csipke kelme mtr. 29 kr., csipkék mtr. 01 kr., kosztüm kelmek mtr. 38 kr., himzet batist mtr. 16 kr. Szalagok, bélesek, apliciók, fehérneműk, rövid áruk, hársnyák, szőnyegek meglepő árakban **III. Molnár Lukács** Kossuth- és Batthanyi-u. sarok, színházzal szembe
Maradékok mindenféle árukban.

Láng Lajos Debrecenben.

A vasárnapi ünnep.

Meleg szeretettől, lelkes örömtől áthatott ünnepnapja volt Debrecen közönségének a tegnapi vasárnap, amikor e város falai között üdvözölhettük Láng Lajos belső titkos tanácsost, a harmadik kerület országgyűlési képviselőjét. A fogadtatás is, az azt követő ünnepségek is meggyőző bizonyosságot tettek arról, hogy a harmadik kerület most esztendője megvívott nagy ütközete eredményének ma, egy év eltelte után, az egész város közönsége örül. Az egész város lakossága átérzi immár annak a jelentőségét: mi az, ha az ő érdekeinek odafönn, a sorsdöntő tényezők előtt egy hatalmas egyéniség, egy föltétlen tekintély a szószólója.

A lord protektor szerepét szánta Láng Lajosnak a harmadik kerület s a lefolyt esztendő során bekövetkezett események egész serege hangosan hirdetik, hogy Láng Lajos vállalta ezt az ő illusztris alakjához méltó szerepet s be is töltötte. S hogy ennek a városnak az érdekében akar és fog tenni még sokat a jövőben is, arra biztató reménységet nyujtanak Debrecen számára azok a kijelentések, melyeket Láng Lajos az öt ünnepelő sokaság előtt tett. A város kielégítésre váró érdekei közül egyet emelt ki Láng Lajos, a legnagyobbat: az egyetem kérdését. — A minden áron szerepelni s nagynak látszani akarók szokása hivalkodni azzal is, a mit nem cselekedtek s fogadkozni olyanra is, a mit megcselekedni képtelenek. A sulytalan kapaszkodók e fajta népszerűség-hajhászását természetesen nem várhatták azok, akik a harmadik kerület képviselőjének szavait olyan feszült figyelemmel lesték. Láng Lajos egy előkelő gesztussal mutatott rá az egyetem-kérdés mai állására, de ez az előkelő gesztus nagyobb reménységeket keltett, mint bármilyen hangzatos kijelentés. „Uraim — mondta Láng Lajos — nyugalom és flegma: az önök jogos kívánsága mihamarább valóra válik!“ Ez az egyetlen mondat képes megszüntetni minden idegességet és türelmetlenséget. Debrecen közönsége nyugodt, mert kívánsága jogos és mert érdekei fölött egy Láng Lajos örökdió.

Méltán osztozott az ünnepeltetésben az a férfiú, akinek kitünő egyéniségét Debrecen harmadik kerületének nemzeti munkapártja nyerte meg e város számára. Papp József dr. udvari tanácsos, aki a mult küzdelmeiben osztályostársa volt Láng Lajosnak, résztvett a nagy államférfiu tegnapi örömnepén is. Debrecen közönsége örült ennek a viszontlátásnak s az arcokról le lehetett olvasni, hogy Papp József dr.-ra Debrecen történetében előbb-utóbb diszes szerep vár.

A vasárnapi ünnepségek lefolyásáról itt következik tudósításunk:

A képviselő fogadtatása.

Külsőségeiben is fölemelő volt az az eredetileg intim jellegűnek tervezett fogadtatás, melyben Láng Lajos országgyűlési képviselőt Debrecenbe való érkezése alkalmából e város polgársága részesítette. A nemzeti munkapárt hat tagu küldöttsége — névszerint: Lestyán Adorján udvari tanácsos, Szilágyi Imre első kerületi pártelnök, Kerekes Géza,

Debreczeni Lajos, Nyiri Ernő dr. és Rásó János — utazott Püspökladányig a képviselő elé, akit a püspökladányi állomáson Lestyán Adorján a következő szavakkal üdvözölt:

Kegyelmes uram, szeretve tisztelt képviselőnk!

Debrecen sz. kir. város harmadik választókerületének megbízásából jelentünk meg itt Hajdumegye határán, hogy téged, szeretett képviselőnket és kedves kíséroidet üdvözöljünk és örömmünknek adjunk kifejezést a felett, hogy választókerületet nagybecsű látogatással szerencsétlenül. Midőn ezt megköszönjük, igérjük, hogy azt a pár órát, amit nekünk szentelni kegyes vagy, fölünk teltetőleg kellemessé tesszük. Isten hozott!

Láng Lajos néhány szóval megköszönte a fogadtatást, mire a küldöttség fölszállt a vonatba és együtt tették meg az utat Debrecenig a képviselővel és társaságával.

Ezalatt a debreceni pályaudvar Perronja egészen benépesedett az ünnepelő sokasággal, amely Láng Lajos fogadására gyűlt ki. Ott voltak a többek között: Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Szávay Gyula pártelnök, Uhlarik Béla máv. üzletvezető, Ternovszky Alajos kir. tanácsos pénzügyigazgató, a párt nagyválasztmányva csaknem teljes számmal és a választó közönség nagy serege. Amikor a gyorsvonat berobogott s egyik első osztályu kocsi ablakában feltűnt Láng Lajos alakja, a pályaudvar roppant közönsége harsány éljenzésben tört ki. Fiamnak, Láng Mihály dr. országgyűlési képviselőnek és Láng Boldizsár vezérkari századosnak, továbbá Papp József dr. udvari tanácsosnak és az eléje ment küldöttség tagjainak kíséretében folytonos viharos éljenzés közepette vonult be Láng Lajos az I. osztályu váróterembe, ahol azünnepelő közönség nevében Szávay Gyula pártelnök a következő beszéddel üdvözölte:

Kegyelmes Urunk, szeretett képviselőnk!

Emlékszik-e arra a pillanatra, amikor, most egy éve, több mint egy éve, első találkozás volt ebben a tereben választókerületével? Harcos idők voltak, ígéretet égték a szemekben s ugyanazok az arcok sorakoztak itt, mint e pillanatban, csak más kifejezéssel, és ha Nagyméltóságod olvasni tudott arról, ami az arcokra volt írva, leolvashatta már akkor ennek a teremnek mai arculatát, mert ami meg volt írva, beteljesedett.

Azóta a harcok elcsendesültek, azokat a mely barázdákat, melyeket a politikai szenvedély szántott, az élet és munka áldott magvaival hintette tele s a vetések zöld takarójával terítette le az idő s amikor ma Nagyméltóságod bevonul városába, már a párkeretekett áttörő általános szeretet és tisztelet fogadja, mint a haza nagyját s Debrecen képviselőjét.

Mégis ebben az ő nagy városban, Nagyméltóságod otthonában van egy szűkebb otthon a III. kerület, mely sohasem mond le arról a büszke szerencséről, hogy Nagyméltóságodat szorosabb értelemben a magáénak vallhassa s e helyzetében most is, máskor is mindig megragadja az alkalmat, hogy a családi hozzátartozóság bizalmas melegeivel üdvözölje, amikor csak Nagyméltóságod haza érkezik.

Igy köszöntöm Nagyméltóságodat most is hűséges pártja Debrecen III. kerületében és pedig annál nagyobb örömmel, mert diszes kíséretében látjuk azt a férfiut, aki azokban a meleg napokban is hűséges kísérője volt s aki lángoló egyéniségével itt magának oly mély és szép emléket biztosított, önméltóságát, dr. Papp Józsefet, és kíséretében látjuk nemes törzsének nagyranövő sarját, az apa nyomdokaiba lépő fiut dr. Láng Mihály országgyűlési képviselő urat.

Isten hozta Nagyméltóságodat és Isten hozta kíséroid körünkben, tisztelettel üdvözöljük a III. kerület nemzeti munkapártja nevében!

Az éljenzés csillapultával, mely az üdvözlő beszédet követte, Láng Lajos így válaszolt:

Igen tisztelt barátaim!

En ebből a szép beszédből, melyet a pártelnök ur hozzám intézni szives volt, különösen egy passzust jegyeztem meg, azt, hogy: „haza jöttem“. Nem az én hibám, hogy csak most jöttem haza. A minap egy barátommal találkoztam, aki azt mondta, hogy a debreceniek haragszanak, mert annyiszor ígérem, hogy megyek és nem megyek. En tiltakoztam ez ellen, mert hiszen csak legutóbb is kétszer akartam jönni, legutóbb pünkösdkor, de azt a választ kaptam, hogy ne jöjjenek, mert pünkösdkor mindenki a nagyverdön van; előzőleg május közepén akartam jönni, akkor meg azt vetették ellen, hogy egyházi közgyűlés van. (Felkiáltások: *Igenis, nagy ünnep van!* Éljenzés!) Örömmel vettem tudomásul, hogy most szabad jönnöm. Nagyon köszönöm e szivélyes fogadtatást, amelyben részvételi szivesek voltak. Legyenek meggyőződve, hogy mindazt, amit a tisztelt szónokuk kifejezett, átérzem és hiszem, hogy valahányszor ennek a városnak falai közé érek, mindenkor benső örömmel mondhatom: *haza-jöttem*.

Éljenzés közben kísérték ki Láng Lajost a pályaudvar előtti térségre, ahonnan hosszú kocsisorban megindult a menet Roval-szálló felé. Elöl, a Kupferstein Jakab szabolcsmegeyi földbirtokos fekete négyesen Láng Lajos ment Szávay Gyula pártelnökkel, a második kocsi Papp József dr. udvari tanácsos Domahidy Elemér főispánnal, a harmadikban dr. Láng Mihály Szilágyi Imrével, a negyedikben Láng Boldizsár Kovács polgármesterrel. Azután sorban a helybeli szerepvivők.

Az ebéd.

Délben egy órakor a Roval-szálló külön termében intim jellegű ebéd volt a képviselő tiszteletére. Az asztalfőn Láng Lajos ült, tőle jobbra Domahidy Elemér főispán, Láng Boldizsár vezérkari százados, Kovács József polgármester, Papp József udvari tanácsos, Szilágyi Imre foglaltak helyet, a képviselőtől balra Szávay Gyula pártelnök, Láng Mihály dr. országgyűlési képviselő, Uhlarik Béla máv. üzletvezető, Lestyán Adorján udvari tanácsos, Popper Mór dr., Ternovszky Alajos ülték, a képviselővel szemben az ebéden Zádor Lajos kir. tanácsos, Jászi Viktor dr. és Tóth Lajos dr. egyetemi tanárok, Magoss György dr. városi főügyész, Rásó Gyula kir. tanácsos, Ternovszky Alajos kir. tanácsos, Kerekes Géza. Szabó Kálmán városi tanácsnok, Debreczeni Lajos, Rásó István, Kölcsey Sándor dr., Kardos László, Kardos Albert dr., Gerébi Pál, Muraközy László, Nyiri Ernő dr., Hegedüs Loránt dr., Rásó János, Irinyi István, Rosinger Sándor, Jeney-Szabó Miklós, Lőfkovits Márton dr., Lőfkovits Artur, Balogh Géza dr., Irinyi István dr., Rásó Sándor dr., Sámy László dr., Benkő Zoltán dr.

Rác Lajos muzsikája mellett vidáman folyt az előkelő ebéd, még tósztok sem zavarták. Nyakát szegték a tósztoknak Szávay Gyula pártelnök következő szellemes szavai: —Nem jókedvemből szölok, hanem kötelességből. A nép úgy határozott, hogy ezen az ebéden ne legyenek dikciók. S elnöki tiszteletből folyik, hogy kihirdessem a nép határozatát.

Rám van bízva, hogy minden beszédet kihágási alapon érdeme szerint büntessenek a pártkassza javára.

Határozta pedig a nép ezt így azért, mert így bizonyos lett abban, hogy önméltósága nyugodalma nem zavartatik s bizonyos volt abban is, hogy ezzel a pártkassza végre alaposan felvirágoztattatik.

Attatik, tattatik, mindenkinek ez tudomására hozattatik.

Éljen a mi szeretett képviselőnk, éljenek a mi kedves vendégeink.

A parlagi kirándulás.

Délután öt órakor Láng Lajos a főispán, a polgármester és a pártvezetőség néhány tagjának társaságában kikocsizott a nagyver-

Valódi angol és hazai gyártmányu gyapjuszövet szigoru szabott árak mellett szereshetjük be **Debrecen, Kossuth-utca 1 sz. alatt.** Posztó nagykereskedőnél, **Weisz Adolf** :-: Első Debreczeni Takarékpénztár ujonnan épült palotájában. :-:

dőbe, ahol megszemlélte a város által az egyetem céljaira följárított telket. A képviselő nagy elismeréssel nyilatkozott a telekről és a legnagyobb dicséret hangján említette azt a tervet, mely a nagyerdőt állapította meg a debreceni egyetem helyéül.

Innen Pallgara hajtatott a társaság, a gazdasági akadémi ateplépe, ahol Kerpely Kálmán igazgató és a tanári kar tagjai fogadták a vendégeket. A képviselő megtekintette az akadémia épületet, majd az intézet mintagazdaságát, amelytől láthatóan el volt ragadtatva. A telep bejárása után az akadémia tanári kara uzsonnára vendégül látta a társaságot, amely háromnegyed nyolc órakor indult vissza a Pallagról.

Az ünnepi banket.

Este fél kilenc órakor vette kezdetét az ünnepi banket a Royal-szálló disztermében, melyet diszes, előkelő közönség, a városi közélet s a nemzeti munkapárt színe-java egészen megtöltött. Az asztalfőn Láng Lajos ült, fölé jobbra Domahidy Elemér főispán, Papp József dr. udvari tanácsos, Porubszky Jenő kir. ítélőtáblai elnök, Szögyény János kir. tanácsos, Unger Gusztáv kuriai bíró, — balra pedig Szávay Gyula pártelnök, Uhlarik Béla máv. üzletvezető, Ternovszky Alajos kir. tanácsos pénzügyigazgató, Witt László, Szilágyi Imre, Lesztán Adorján udvari tanácsos, a képviselővel szemben pedig Kulín Imre törvénységi elnök, Kerpely Kálmán gazdasági akadémiai igazgató, Kerekes Géza, Komlóssy Dezső foglaltak helyet.

A tósztok sorát Szávay Gyula nyitotta meg, a következő pohárköszöntővel:

Szavay Gyula felköszöntője.

Minden rendes dolgot, ami készül a világon egy közigazgatási bejárás előz meg. Még a sámsoni vasutat is (pedig az nem rendes dolog) az előzte meg. Mi folyt itt ma: semmi egyéb, mint egy közigazgatási bejárás. A kerületet és területet, melyet ő felsége a nép megfélelbezhetetlen ítélésével most egy éve Láng Lajosnak ítélte oda, közigazgatásilag bejártuk s annak birtokába a jogos tulajdonost öccellenciáját bevezettük.

Erdőt mezt bejártunk, mindent, ami zárva volt, különösen sziveinket s kiváltképp ha valami kérelem volt benne, kinyitottunk; utcáinkat, tereinket, álmainkat, terveinket, legyen ur benne. Megmutattuk az egyetem helyét, kegyeskedjék betölteni. Megmutattuk a nagy kölcsönünk végösszegét, annak üres rovatát: kegyeskedjék kitölteni. Nem rejtettünk el semmit, sőt még a csatornákat is felbonthattuk s a cemettesteket az utcára fektettük.

S azt hisszük, most már minden rendben van, láthatja ő nagyméltósága, hogy nálunk képviselőnek lenni érdemes: mert aki itt képviselő, az nincs passzivitásra kárhoztatva, annak mi tevékenységi kört tudunk biztosítani és semmi esetre sincs szándékunk azt csorbítani.

Sejthetett is már valamit ebbeli erényünk felől ő nagyméltósága, mert az ő embereket és korokat ismerő nagy bölcsességével ime nem ismert egymaga jönni, hanem jött harmadmagával pénzügyeket emelő ifju fiával, Láng Mihály dr.-ral, a jogélet akrobatájával, Papp József dr.-ral s a közigazgatási betűvetés Siphusával Katona dr.-ral; gondolta magában, így négyesben csak megbirkóznak Debrecen városával, ha azután ez sem elég, nincs más hátra, mint kirendelni a katonaságot, melynek vezére Gáspár — Menyhért és Boldizsár.

Onnan indulhatott ugyanis ki a mi szeretett képviselőnk, hogy ha ma léssen itt a rendes nagy bejárás, az csakis igen nagy valami lehet, miután azok a szörványos bejárások, melyek eddig uri otthonában bizonyos kijárássokért történtek, már szintén megközelítették a nagyság fogalmát.

Ugy láttuk, örömet okozott neki a sok ambiciós tevékenységre való kilátás, ugyanazért most, amikor ő szokás szerint összejöttünk a bejárás után lakomázni s amikor a fehérabroszok fekete emberbetűiből itt a rengeteg sok szeszestintás üveg között felvesszük a vég-jegyzőkönyvet, tisztelettel nyilatkozunk, hogy mi mindezeket a reális vagyonságokat magunkkal egyetemben, érzelmeitől és politikásktól egyetemben hajlandók vagyunk átal-

adni szeretett képviselőnknek s hivatalos tisztelettel felkérjük őt, méltóztassék itt az érdekeltség és sokféle bírói személy színe előtt, hogy mindezen vagyont a rákeblezett terhekkel együtt elfogadja s átveszi-e?

Láng Lajos beszéde.

Éljenzessel, tapsal fogadta az ünnepelő társaság a pártelnök beszédét, amelyre Láng Lajos a következőképp felelt:

— Mélyen tisztelt uraim! Az a szerep, melyet a pártelnök ur, az irodalomnak ez a nagy barátja mostani beszédében kijelölt, a dráma-irodalomra emlékeztet engem. Tudniillik a vigiátékok rendszerint azzal végződnek, hogy a szerelmes pár összekerül; a tragédiák viszont úgy kezdődnek, hogy a házasság már kész s a kötelességteljesítés körül támadnak a bonyodalmak. A képviselőválasztás nagyon hasonlít a dráma-irodalomhoz: az eleje vigiáték, amely azzal végződik, hogy a képviselőjelölt a kerületével egypár lesz; azután jön a tragédia, amikor a képviselőnek a kötelességét kell teljesítenie. Az én kötelességem most az volna, hogy fontos politikai nyilatkozatot tegyek, önök, tisztelt uraim, amint értesültem, ezt várják tőlem. Engedjék meg azonban, hogy most ne mint politikus, hanem mint professor beszéljek, mert amit mondani akarok az szintén szövefűggsben van bizonyos politikai intézményekkel.

A professzori funkcionak legkellemetlenebb része a vizsga-tartás, különösen az év végén, mert ilyenkor olyan jelöltek jelentkeznek vizsgára, akik azokra a tancosokra emlékeztetnek, akik hajnali öt órakor mutatkoznak be a kisasszonyoknak. (Derűltség.) Ezek az ugynevezett desperátus jelöltek. Ilyenkor például azt kérdezem: mért nincs kimutatásunk a születésekről, halálozásokról és általában a népmozgalmi adatokról 1860-tól 1864-ig? Az a fiatal ember, aki nem jár az előadásokra, így felel: Az abszolutizmus miatt. Holott tudvalevő, hogy épp akkor kezdtek némiképpen visszaállítani az alkotmányunkat s a nemes vármegyének első dolga volt: nem csinálni anyakönyvet. — Második kérdés, amely akkor következik, ha a jelölt azt mondja, hogy az egész zanyagot tudja, csak erre az egy kérdésre nem tudott felelni: Miért voltak 1868-ban olyan kedvező népmozgalmi jelenségek? A jelölt a leghatározottabban felel: Az alkotmány visszaállítása miatt. Pedig ebben a bő termésnek, a gabona-árak emelkedésének volt szerepe. — Harmadik kérdés: Milyenek voltak az alkotmány visszaállítását követő évtizedben a népmozgalmi adatok? A jelölt így felel: A legkedvezőbbek. Pedig szerencsétlenségükre a legrosszabbak voltak, hiszen 1873-ban volt a nagy kolera.

A magyar embernek az a tulajdonsága, hogy mindent az alkotmányosságából következtet és igazán elszomorodik az ember, ha látja, hogy politikai kérdésekben egyesek milyen jelszavakat használnak föl.

Mindenki be fogja látni, hogy a két éves katonai szolgálat olyan reform, amely a nagy néptömegeknek csak hasznára van. De az ellenzéki körök azt hiszik, hogy apró jelszavakkal még mindig sikerrel lehet taktikázni nagy gondolatok körül. Azt az ellenvetést teszik a tervezett reformok ellen, hogy azok nagy terheket rónak reánk, nagy katonai létszámot csak gazdag ország engedhet meg magának. Hát azt hiszik azok az urak, hogy háboru esetén a gazdag ország azt fogja mondani nekünk: te szegény ország vagy, neked elég, ha kicsi hadsereggel jössz ellenem! (Derűltség.) Bismark mondta: tisztában kell lenni azzal, hogy nagy dolgokat csak nagy áldozatokkal érhetünk el. Az országnak azokkal szemben, akik nem tudnak kigógyulni a régi előítéletekből, akik idegeskedve lármát csapnak, türelmre van szükség. Nyugalom és flegma! Azoknak a reformoknak pár hónappal előbb vagy utóbb meg kell valósulniuk ez bizonyos (Lelkes éljenzés!)

Tisztelt uraim! Azzal kezdtem, hogy mint professor akarok beszélni s ezzel végzem is. Én a város ügyei közül a legnagyobb érdeklődéssel az egyetem ügye iránt viseltetem. Azt hallom, hogy Debrecen közönségén bizonyos nyugtalanság vesz erőt, mert nem tudom milyen város újságjai a maguk számára hirdetik biztosítottak az egyetemet. Ha önök,

uraim, azt várják, hogy más városok újságja azt hirdessék, hogy az egyetem Debrecené lesz, akkor igazán sokáig várhatnak. Én megint csak azt mondom önöknek: nyugalom és flegma! És ha mindez nem nyugtatja meg tisztelt barátaimat, akkor kérdezzék meg azokat az urakat, akik kétszeres és háromszoros árat fizetnek most Debrecenben a telkekért, hogy: mért teszik ezt? Azt szokták mondani: semminek sem kell olyan nagy bizalmat adni, mint a pénznek. Azt hiszem, ha azok, akik pénzt áldoznak, nyugodtak, akkor nyugodtak lehetnek azok is, akik nem áldoztak pénzt. Ez az egész. Ez az a fontos politikai nyilatkozat. (Éljenzés.) Most csak arra kérem önöket, hogy ugyanazt a nagy nyugalmat, melyet politikai kérdésekben tanusítanak, tanusítsák a város legnagyobb érdeke iránt is. *Aminek jönni kell, az jönni fog. Nincs kétségem, hogy az uraknak, ez a nagy óhajtdása mihamarább teljesedőbe megy.*

A tetszésnyilvánítások során szakították félbe a képviselő kijelentéseit, s a taps, az éljenzés valósággal orkánként tombolt, amikor Láng Lajos befejezte beszédét. Mindenki fölemelkedett helyéről s odasietett az illusztris képviselőhöz, aki alig győzte fogadni az ünnepelők lelkes üdvözléseit.

Papp József dr. ünneplése.

Amikor lecsendesült a tetszésnyilvánítások s a tüntető meleg ováció zaja, amely Láng Lajos beszéde nyomán fölhangozott, Popper Mór emelkedett szólásra. Egy férfiut akarok felköszönteni — így kezdte beszédét — aki ő kegyelmessége után a mi legkedvesebb vendégünk. Egy férfiut, akihez engem évtizedek óta baráti kötelék fűz, akinek emelkedését büszke örömmel szemléltem s aki nekünk, ügyvédeknek nagy-nagy ékességünk. Ez a férfiut Papp József. (Zajos éljenzés.) Amikor most egy éve eljött hozzánk Papp József, hogy megvívja a harcot, még kevesen ismerték, de néhány rövid nap alatt szárnnyára vette a város egész polgársága. A küzdelem — tudjuk — nem érte el célját, annak dacára, hogy a választóközönség tisztelete, szeretete és vonzalma Papp Józseffel szemben nap-nap után fokozódott. Más képviselőjelölt, ha nem éri el célját, ha a zászlót, melyre a neve volt írva, nem sikerült diadalra vinni, elhagyja a kerületet és elfelejt annak polgárait. Istennek hála, Papp József dr. nem vált el tőlünk, sőt megjelent itt közöttünk, mert tudja, hogy mi szívünkbe zártuk őt, hogy tiszteljük, becsüljük s szeretjük s úgy gondolkozunk: ha nem sikerült az ő első dolga, hát — lesz még szülő, lágy kenyér. (Viharos éljenzés.) Erre a férfiura, a mi büszkeségünkre emelem poharamat. (Éljenzés.)

Papp József dr. beszélt ezután, a következő tósztal válaszolva: Mélyen tisztelt uraim! Hálás köszönetet mondok mindnyájuknak, valamint azoknak a polgártársaimnak is, akik ma nincsenek itt, de akik a vasúti állomáson künn voltak, hogy olyan szimpátiával, szeretettel, lelkesedéssel és a ragaszkodásnak annyi jelével fogadták ő excellenciáját és a többi vendéget, közöttük csekélységemet. Ebből a fogadtatásból azt látom, hogy azok a szálak, melyeket a kölcsönös tisztelet, a soha nem muló szimpátia fontak közöttünk az elmúlt küzdelmes időkben, nemcsak hogy nem gyengültek, de sőt erősebbek, mint voltak.

Miután halották ő excellenciájának, aki költő és Szávay pártelnök urnak, aki szintén költő, a beszédét, engedjék meg, hogy én is, aki nem vagyok költő, a költészetből kiindulva mondjak el néhány szót. (Halljuk! Halljuk!) Ma, tisztelt uraim, nem a romantizmus korát éljük; a természettudományok korában a pozitív igazságok uralkodnak, mindamelllett jólesik szívünknek, ha visszaemlékezünk azokra az időkre, amelyek a romantizmus korából valók. A hegedősök korában történt, hogy a férfi meglátta a szép nőt, epedett utána, majd flirtelt is vele, később szerelmet vallott neki, ám ha a viszonyok úgy alakultak, hogy egy életre szóló közösségbe nem egyesülhettek, szétváltak s az egyik jobbra ment, a másik balra. Ez azért történt, mert nem valami etikai kapocs

fűzte össze őket, hanem muló flört volt közöttük az összekötő szál s mert nem érezték benső szükségét annak, hogy megint találkozzanak.

Mi közöttünk, uraim, nem ilyen a viszony. Én tizenhárom hónappal ezelőtt, mint Debrecen második kerületének képviselője megbuktam és ennek dacára azt mondtam, hogy közöttünk egy igen erős kapocs, egy frigy keletkezett, nem köztem egyénileg, hanem Debrecen második kerületének intelligenciája, hazafias polgársága és a nemzeti munkapárt között. Ez a viszony nem házasság, hanem eljegyzés. A jogászok tudják, hogy az eljegyzésből semmiféle igényt nem lehet támasztani a kötéendő házasságra, de ebben a diszes társaságban szerencsére a nem jogászok vannak többségben (Derült-ség) s így lehet következtetni arra, hogy az eljegyzésből házasság is lehet. (Zajos éljenzés.)

Tisztelt uraim, én a mai politikai viszonyokat akarom jellemezni s evégből tényleg szükségem van arra, hogy a mai kort összehasonlítsam a multtal, abból az alapigazságból indulva ki, hogy „contraria juxta se posita magis erucescunt”. Tudjuk, hogy Magyarország történetében egy fényes korszak záródott le 1711-ben a szatmári békekötéssel, amely biztosította a nemzet számára az alkotmány tiszteletben tartását, a vallások tiszteletét és szabad gyakorlását. 1825-ig azonban Magyarország története a vissza-süllyedés, az ellentmondás korszaka volt magyar társadalomról, magyar államról és magyar állameszméről ebben az időben beszélni nem lehetett, a magyar állam egy nagy temető volt, amely mindennap egy-egy jognak, egy-egy közjognak új sírhalmával népesedett be. Ezt a siralmas helyzetet az idézte elő, hogy Magyarország közjogi helyzete kedvezőtlen volt, mert alkotmányunk volt s a nemzet évszázadokon át harcban állott dinasztijával és koronás királyával. Az 1825-iki országgyűlésen megjelenik Széchenyi s ezzel megnyílik az új reneszánsz kor, amelyben találkoznak Kossuth Lajossal, Deák Ferenczel s amely kor 1848-ig tart. A rend, alkotmány ekkor átalakul népképviselőivé, megszületik a szabad, demokratikus középösztály, a polgárság. A nagy haladás és fejlődés jeleit látjuk az egész vonalon. De 1848. után bekövetkeznek az 1867-ig tartó szomorú események, amelyeknek okait itt nem részletezem, csak arra utalok, hogy mit érnek a legszebb törvények, ha bevanak is iktatva a Corpus Jurisba, de ha nincsenek beplántálva a polgárok szívébe, érzéseibe?! Én soha életemben nem olvastam okosabb, szebb és tanulmányosabb könyvet, mint Wertheimer munkáját az idősebb Andrassy Gyula grófról, mert ebben a vaskos kötetben meg van írva pragmatice a 67-es kiegyezés története, hogy miért kellett a kiegyezésnek úgy és akkor bekövetkeznie. Mi hátalattal szívvel gondolunk mindig azokra a nagy férfiakra, akik megalkották a Deák-politikát, mert ez jelöli meg gazdasági és szellemi életünk összes periferiáit. A nemzeti munkapárt ereje abban rejlik, hogy a koalíció összeomlása után visszatért a Deák-politikához és három pontban állította föl a maga tézisét: közjogunkból semmit föl nem adni, a királlyal egyetértésben élni s minden irányban szabadelvű politikát folytatni. Minden munkának ez a végcélja: a szabadság, a biztonság, a gazdasági, szellemi, politikai téren egyaránt. És ha azt látom, hogy a kormány e különféle tereken ezzel a tendenciával dolgozik és engedi, hogy mások is dolgozzanak, akkor azt látom, hogy a kormány liberális. (Zajos éljenzés.) Nincs abban semmi csodálatos, hogy a nemzet az elmúlt évben visszatért arra az utra, amely ki volt próbálva, ki volt karfázva és kimondta, hogy nem szaladgál tovább fantómok után. A nemzeti munkapárt beállta, hogy a többség kötelez és pedig kötelez kifelé éppúgy, mint befelé. Többségével kivezette az országot az exlex veszedelemmel teli állapotából, helyre állította a jogrend iránt tartozó bizalmat és tiszteletet, kifelé pedig biztosítja az ország önállóságát. Gondoljunk a megelőző négy esztendőre; nem találjuk példáját annak, hogy a kiegyezés óta úgy mert volna Ausz-

ria beszélni velünk, mint e gyászos négy év alatt. És ez az állapot a szinte lefolyt esztendő során megszűnt. Nem akarom részletezni az eseményeket, csak egyet akarok mondani bucsuzásul. A görögöknel nagy események alkalmával előre futottak fiatal emberek és felnőtt férfiak, akik fáklyát tartottak a kezükben és úgy készítettek elő az utját a triumfátornak. Én most egy éve szintén ilyen fáklyát tartottam a kezemben s ezzel csináltam utat Debrecen második kerületében annak a triumfátornak, akinek sikerülni fog az akkor kötött frigyvet valódi házassággá alakítani. Poharamat emelem Debrecen város polgárságára és annak szimbólumaként Domahidy Elemér főispán urra.

Zajos éljenzés és taps hangzott föl, amikor Papp József befejezte beszédét s az ünneplő társaság tagjai seregestől tódultak a szónokhoz, hogy üdvözöljék.

A főispán beszéde.

Domahidy Elemér főispán mondott ezután nagyszabású tetszésnyilvánításoktól sürri megzakított beszédet. Megvallom — ugymond — nem láttam szükségét ez alkalommal annak, hogy e diszes társaság türelmét igénybe vegyem, de amikor az én tisztelt barátom az én csekélységem éltetésével zárta be szavait, jó magyar szokás szerint poharat veszek a kezembe, mert kifejezésre akarom juttatni azokat az érzelmeket, melyek e pillanatban lelkemet áthatják. Elsősorban köszönetet mondok a tisztelt társaság tagjainak, hogy amikor országunknak ezt a két nagy emberét üdvözölni szerencsések vagyunk, hozzájárultak ahhoz, hogy az a rövid idő, amelyet Debrecen városának ez a két főtámassza, a város érdekeinek ez a két lelkes támogatója, körünkben tölt, nekik kellemes és kedves legyen.

Tisztelt uraim, ha visszapillantunk arra a tizenhárom hónapra, amelytől kezdve a mi mélyen tisztelt vendégeinket közelebről ismereni szerencsénk van, ha számba vesszük azokat a jelenségeket, melyek a város területén a fejlődés bizonyítékai, akkor számba kell venni azt is, hogy a fejlődési processzusnak ezek a jelenségei ennek a mi két vezető emberünknek az érdemei. Hiszen jól tudjuk mindnyájan, hogy itt Debrecen városában sok szép gondolat és nemes eszme merült fel, de amikor kivitelre kerül a sor, bizony a Budapesti lakó főembereknél kell kopogtatnunk, hogy egyik és másik tervünk megvalósítható legyen. Én bizvást mondhatom, hogy ez a kopogtatás minden esetben sikerrel járt. Olyan jelentőségteljes kérdésekben, amelyek megoldásától a város eminens érdekei függtek, bizalommal kopogtattunk a mi mélyen tisztelt vendégeink ajtaján s ők mindenkor a legnagyobb készséggel és önzetlenséggel vetették közbe magukat, hogy a város érdekei kielégítést találjanak. Látjuk uraim, hogy bizonyos lóhalálában való előretörésként vesz erőt Debrecen városán s lázas tevékenységgel igyekszik pótolni a korábbi letargikus állapot mulasztásait. Ha egy város lépést akar tartani a vele versengő nagy városokkal, mindig az a gondolat vezérelje, hogy nincsen pazarolni való idő. Ennek a városnak legelső sorban kulturilag kell nagyra fejlődnie. Debrecen mindig az iskolák városa volt, a népoktatás terén évszázadokkal előbb is az első helyen állott, a kultúra tehát az a tér, melyen e város fejlődését előre kell vinni. S hogy az a magasatos törekvés, amelyet szívünkön hordunk, immár a megvalósulás stádiumában van s hogy annak megvalósulása elé akadályok nem gördülhetnek, azt bizonyítja ő excellenciájának kijelentése, amely után nekünk kétségünk alig-alig lehet.

E város intelligens közönségére, amelynek színejavát itt üdvözölni szerencsénk van, üritem poharamat. Bizunk az Isten hatalmában, bizunk a mi két erős támaszunkban, akik itt hitvallást tettek, hogy nem hagynak el bennünket, hogy mindenben támogatni fognak és igyekezzünk teljes erővel azon, hogy ez a város hazánk büszkesége legyen és virágzó, hatalmas empóriumává fejlődjék. (Sziünni nem akaró taps és éljenzés.)

Csiky Lajos akadémiai tanár mondott ezután szellemes tósztot a másik két vendégre,

Láng Lajos fiaira. Még számos felköszöntő hangzott el a banketten, mely éjfél tájban ért véget.

Láng Lajos és Papp József ezután nagy és előkelő társaságban a Royal-kávéház teraszán töltöttek egy órát, majd az egész társaság kíséretében kísérték a pályaudvarra és az 1 óra 50 perckor induló vonattal elutaztak Debrecenből.

Ottlik és Némethy államtitkárok Debreczenben.

A Hortobágy hasznosítása érdekében jönnek.

A földmivelségi miniszter ma értesítette Domahidy Elemér főispánt, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdésében Ottlik Iván földmivelségi miniszteri államtitkár és Németh Károly belügyminiszteri államtitkár Debreczenbe jönnek, ahol a Hortobágy hasznosításával össze függő kérdéseket fogja tanulmányozni s a Hortobágyot fogják megtekinteni.

Ez örömdetes hír megerősíti azt a már napok előtt közölt tudósításunkat, hogy a földmivelségi miniszteriumban most van tárgyalás alatt a Hortobágy hasznosításának kérdése, amely rövid időn belül végleges elhatározást is nyer. Amikor Kovács József polgármester legutóbb Budapesten járt, Debrecen városa ügyeinek állása iránt érdeklődött az egyes miniszteriumokban és akkor már úgy a földmivelségi, mint a belügyminiszteriumban biztató feleletet kapott.

Már több ízben megemlékeztünk arról, hogy a Hortobágy jobb hasznosításának első feltétele az, hogy a talajt, amely ma a mindinkább ritkuló csapadékok miatt folytonosan romlik megjavítsák. Ennek módját pedig abban állapították meg, hogy csatornaöntözést rendeznek be a Hortobágyon. — Ez öntözőcsatorna tervét már ki is dolgozták s az hosszabb idő óta van a földmivelségi miniszteriumban, ahol különös gondattal készültek e kérdés jó megoldására. — Több ízben folytak tárgyalások is Kovács József polgármesterrel, aki különösen az utóbbi időben többször meg is sürgette az öntöző csatorna ügyét. Ugyanis mindjobban közeledik az az idő, hogy Debrecen városának a most létesülő és a legközelebbi jövőben még létesülő közművek, építmények, közintézmények létesítésének költségeiről gondoskodnia kell. E költségek sok millióra rugó összegének évi fedezetéről csak úgy lehet gondoskodni, hogy a jövedelmi forrásokat szaporítják, a jövedelmeket növelik, vagy új jövedelmeket teremtenek.

Ez eszközök közé tartozik az óriási tökélt képviselő és most aránylag alig jövedelmező Hortobágy hasznosítása, amelynek — mint említettük — első és főkélléke az öntözőcsatornákkal való ellátása. A hasznosítás annál sürgősebb, mert az újabb nagykölcsön évi annuitásának fedezetéről már most kell gondoskodni, miután a valószínű 25 millióra tehető új kölcsönt már ez évben, de legkésőbb a jövő év elején fel kell venni. A város tanácsában ugyanis megállapítást nyert, hogy további függő kölcsönökkel operálni nem lehet és nem is szabad.

A dolgok természetének sürgőssége vitte annyira a Hortobágy öntözésének kérdését, hogy a földmivelségi miniszterium a belügyminiszter képviselőjével együtt a helyszínen is tanulmányozni akarja a kérdést.

Ottlik Iván földmivelségi miniszteri államtitkár július 1-én déli tizenkét órakor érkezik meg két segédfogalmazóval, míg este hét órakor a gyorsvonattal érkeznek meg Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár, Rakovszky György, Lisznyai Damó Tihamér földmivelségi miniszteri tanácsosok, Vinnay Géza földmivelségi miniszteri osztálytanácsos és Barcza Ernő földmivelségi miniszteri fogalmazó.

A két államtitkár kíséretükkel és a vá-

ros képviselőivel a Hortobágyra mennek ki, azt megtekintik és onnan visszatérve, a városházán fognak tárgyalni tovább a hasznosítás kérdésében.

Az illusztris vendégeket Domahidy Elemér főispán és a városi tanács fogadja.

Mozidráma a Piac-utcán.

(Suchán Rezsőt nyílt utcán megtámadta a testvérbátyja és stílétes botjával hasbaszurta.)

Suchán Rezsőt, az „Uranus” színház igazgatóját vakmerő módon támadta meg a testvérbátyja, Suchán Elemér. Törös bottal támadt rá a nyílt utcán, hozzátartozói társaságában s Suchán Rezső csak lélekjelenlétének köszönheti, hogy tragikusabb véget nem ért az utcai botrány.

A két testvér között régebbi keletű az ellenségeskedés, ami az idők folyamán mindinkább kiélesedett, mintsem lankadt volna. Suchán Elemér, a ki katonatiszt volt, ingerlékeny, hirtelentermészetű ember, egy ízben már revolveresen állott szemben öccsével, különváltan élő feleségével is hadilábon áll s az asszony csak a minap jelentet te fel a rendőrségen, mert őt magát lelővéssel fenyegette s kilátásba helyezte, hogy gyermekét alkalomadtán erőszakkal fogja magához venni.

Pénteken este az Uranus-színház előadása után Suchán Rezső igazgató családjával hazafelé tartott Kossuth-utcai lakására. Velük volt Suchán Elemér felesége is a gyermekével. A városháza előtt haladtak, mikor váratlanul szemben találták magukat Suchán Elemérral. Felesége ijedten kapta magához gyermekét, Suchán Elemér pedig feldult arccal várta a történéseket. Öccse ismerte bátyja izgága hevességét s kérte, hogy távozzék, ne csináljon botrányt. — Suchán Elemér fenyegetéssel válaszolt.

— Nyakadra tettem már a kötelet — mondotta — csak meg kell rántani!

A durva szóváltást tettegesség követte. Suchán Elemér törös botot rántott s a hegyes acélal öccsére rontott. Suchán Rezső nem vesztette el lélekjelenlétét, a szurás pillanatában hátraugrott, majd pusztá kézzel ököre ment támadójával, kiütötte kezéből a tört s dulakodni kezdett bátyjával. Erre figyelmes lett a közeli rendőr is, szétválasztotta a verkedőket s Suchán Elemért előállította a rendőrségen.

Kiss József ügyeletes rendőrtisztviselő kihallgatta mind a két testvért s jegyzőkönyvet vett fel vallomásukról. Suchán Rezső ezután K. Szalay Béla kerületi tisztiorvoshoz sietett, aki sebet kimosta, bekötözte s hivatalos látelvetet vett fel a sérülésről. A tör alig tett kárt Suchán Rezsőben; a hegyes acél a ruhán keresztül csak a hasznokig hatolt s ott fennakadt. Így Suchán sérülése csak könnyebb természetű.

Suchán Elemér ellen a rendőrség megindította az eljárást.

KÖZOKTATÁS.

— **Beiratkozás az izraelita polgári lányiskolába.** Az izraelita polgári lányiskolába a jövő tanévre szóló beiratkozások június hó 29., 30. és július 2., 3., 4-én délelőtt 9 órától 12 óráig az igazgatói irodában eszközölhetők. A kik az V., VI. elemi osztályból a II., illetve III. polgári akarnak lépni, különböző vizsgálatot kell tenniük. Évi tandíj 60 korona. Az iskolaszék határozata folytán a gyors és gépirást az izraelita polgári lányiskolában az év szeptemberétől kezdve ingyen fogják tanítani.

— **Beiratkozás a polgári fiúiskolába.** — A debreceni nyilvános m. polg. fiúiskolában a jövő tanévre szóló előzetes beiratások napoként d. e. 9—12-ig tartatnak meg az iskola Arany János-utca 18. szám alatti helyiségében.

A Csokonai-kör közgyűlése.

(Beszámoló, alelnök-választás, választmány kiegészítés.)

Élénk érdeklődés közben tartotta meg vasárnap a Csokonai-kör évi közgyűlését szokott helyiségében, a Hatvan-utcai Csokonai-házban. A közgyűlést előbb Géresi Kálmán elnök, majd Tüdös János dr. alelnök vezette; a közgyűlésen jelen volt a körnek egész vezérkara, számos választmányi és igen sok rendes tagja.

Az elnök elsősorban néhány kegyeletes szóval áldozott néhai Komlóssy Artur alelnök emlékének, aztán felszólította a jegyzőkönyv vitelére Kardos Albert titkárt, hitelesítőül fölkérte Kazinczy Béla és Csáthy Ferenc tagokat, a választáshoz szükséges két szavazatszedő bizottság tagjaiul pedig kinevezte Nádasdy Alajost és Komlóssy Miklóst, továbbá Csáth Zsigmondot és Hegedüs Sándort.

A napirendnek legfőbb pontja, mint mindig, most is a főtitkári jelentés, melyet Szávay Gyula terjesztett elő a választmány nevében. A főtitkár hűségesen beszámolt a kör múlt évi életének minden nevezetesebb mozzanatáról, a rendezett felolvasásokról, a kitűzött és megbírált pályázatokról, a Hortobágy leírásáról, az emlékek és sirok gondozásáról, régi tervek, mint például a közművelődési ház előbbreviteléről, új eszmék, minő az Arany-Petőfi-szobor fölszínre vetéséről, az elért sikerekről és a halál okozta súlyos veszteségekről.

A közgyűlés elismerő köszönetét Márk Endre udvari tanácsos tolmácsolta, aki egyúttal a jelentés egyik pontjához azt az indítványt fűzte, hogy a Csokonai-kör küldjön külön köszönő feliratot Zichy János gróf közoktatásügyi miniszternek a debreceni közművelődési ház javára folyósított 300 ezer koronás segítségért. A kör, mint amely nagy mértékben fogja élvezni a közművelődési ház áldásait, egyhangulag magáévátette az indítványt, Géresi Kálmán elnök pedig kijelentette, hogy keresni fogja az alkalmat, hogy a miniszter előtt személyesen is kifejezze a Csokonai-körnek a miniszter iránti hálás köszönetét.

A számvizsgálói jelentés és az 1911. évre szóló költségvetés elfogadása után sorra került volna a választás. A közgyűlés szívesen kikiáltotta volna alelnökül és számvizsgálókul a választmány jelöltjeit, t. i. Kenézy Gyula dr., továbbá Bárdos Gézát, Bodnár Gézát és Rácz Lajos dr., de az elnök ragaszkodott az alapszabályok követelte titkos szavazáshoz, amelynek az eredménye ugyanaz lett, mint a kikiáltásnak lett volna. Valamennyi beadott szavazat Kenézy Gyula dr-ra esett, mint alelnökre, és hasonló egyértelműséggel választottak meg számvizsgálókul Bárdos Géza, Bodnár Géza és Rácz Lajos dr.

Nagyobb mozgalom mutatkozott a választmányi tagsági helyek betöltése körül; a választmány a megüresedett 17 helyre 21 érdemes tagot ajánlott, a kilépő 15 régiművelő 16 újat. A szavazás eredménye itt az lett, hogy 35—35 vagyis valamennyi beadott szavazattal választmányi tagok lettek dr. Fiók Károly, Jánosi Zoltán, dr. Könyves Tóth Mihály, dr. Kun Béla, dr. Mitrovics Gyula, Oláh Gábor, Pálffy József, dr. Pap Károly, Sinka Sándor, 30-on felüli szavazatot kaptak Márk Endre, Komlóssy Dezső, Sárváry Lőrinc, S. Szabó József, Bakoss Tibor, valamivel kevesebb szavazattal lettek választmányi tagokká Csurka István, P. Nagy Zoltán, Zivuska Andor. Tekintélyes számú szavazat esett még Kuthi Sándorra és Nagy Zsigmond dr-ra. Nemcsak a kör tagjai, hanem bizonyos kör iránt érdeklődő egész közönség is megnyugvással fogadja, hogy a választmány néhány jelentős új erővel frissül fel és hogy különösen oly művészi és költői tehetségek nyertek a választmányban helyet, minők Bakos Tibor, a festő, P. Nagy Zoltán, a zeneszerző és Zivuska Andor, a költő.

HIREK

— **A vármegyei tisztviselők közgyűlése.**

A vármegyei tisztviselők Országos Egyesülete most küldte meg Hajdúvármegyéhez közgyűlési meghívóját. A közgyűlést, amely 29-én délelőtt 12 órakor lesz, ugyanaznap délelőtt igazgatótanácsai és választmányi ülés előz meg. A közgyűlés tárgyai közt szerepelnek az 1910. évi zárszámadásra, az 1911. évi költségvetésre, a működésre vonatkozó jelentések és Tisza István grófnak disztaggá választása. A közgyűlésre Hajdúvármegye is képviselőket küld.

— **Látogatók a Hortobágyon.** Tegnap Kolozsvárról 30 tagú gazdatársaság érkezett Kolozsmegyéből, akik ma megtekintették a Hortobágyot. A vendégeket, akik között tanítók, papok, jegyzők és kisgazdák voltak, a debreceni gazdák látták vendégül.

— **Gazdák közgyűlése.** A debreceni gazdasági egyesület tegnap közgyűlést tartott, amelyen tudomásul vették a tikári, a számvéző bizottság jelentését, köszönetet, szavaztak a kecskeméti gazdáknak a szíves fogadtatásért. Kimondták, hogy az ifjú gazdáknak az egyesületbe bevonása érdekében akciót indítanak s megbeszélést az építendő új szék ház dolgát is. Azután kisorsolták a választmányi tagokat. Új tagok lettek Neuder Richárd, Nagy Sándor, Horváth András. Az egyesület vagyona 16887 korona.

— **Sürgelí a tanács az újabb nagykölcsonnt.** A közgyűlés megbízása nyomán a tanács utasította Vargha Elemér dr. tanácsnokot, Aczél Géza főmérnököt és Roncsik Lajos főszámvevőt, hogy állítsák össze azokat a szükségleteket, amelyeknek fedezetül az újabb nagykölcsonnt föl kell venni, miután a főszámvevő jelentése szerint az újabb kölcsönre sürgősen szüksége van a városnak, ha kötelezettségeinek meg akar felelni. Miután a kiküldött bizottságtól a jelentés még nem érkezett be, a tanács ma utasította a bizottság tagjait, hogy jelentéseiket július 10-ig tegyék meg.

— **A képviselőház ülése.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Kabos Ferenc alelnök negyedtizenegykor nyitotta meg az ülést. A Marcali-féle ügyben. Zborai Miklósnak és Szmrecsányi György kiadatását javasolta a mentelmi bizottság, de a Ház nem volt határozatképes s így ma nem határozhatott. A közlekedési és pénzügyi bizottság a hajdúszámsón-nyirbátori helyi érdekű vasut engedélyezéséről, valamint a debreceni-nagyvárad vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló kereskedelemügyi miniszteri jelentéseket terjesztette be.

— **A vízvezeték kutak átvétele.** Törs és Ormai cég, amely a vízvezeték kutakat építette, azt kérte a tanácstól, hogy a nyolc jónak talált vízvezeték kutat július hó 4-én vizsgálják meg s vegyék véglegesen át. Kérte egyúttal, hogy a vizsgálatot és a próbaszivattyúzást terjesszék ki a kifogásolt négy kutra is s annak eredményéhez képest vegyék át ezt a négy kutat is, hogy elkerüljék az esetleges pert. A tanács figyelmébe ajánlja e kérést a vizsgálatra kiküldött bizottságnak. Itt említjük meg, hogy a vízvezeték ügye már olyan stádiumban van, hogy az ügyet a kiirási művelet elvégzése végett ki is adták Pazár István, a vízvezeték építési felügyelőjének. A tanács a vízvezeték építésével kapcsolatban azt kívánja, hogy az utcai csövet és a házi vízvezetékeket egy időben fektessék le, hogy az utcákat ne bontsák föl kétszer is.

— **A város közgyűlése.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága e hó 30-án délután három órakor tartja meg rendes közgyűlését. Ezt megelőzően pénteken délelőtt kilenc órakor teljes tanácsülés lesz, holnap kedden pedig a jog- és pénzügyi bizottság tart ülést, amelyen többek közt a következő közgyűlési tárgyak szerepelnek: M. kir. belügyminiszteri leirat a gyámpénztári riasztó csengő berendezésnél felmerülő

költségnek a tartalékalapból fedezése tárgyában és a gyámpénztári értékek betörés ellen biztosítása ügyében előterjesztés. A város házipénztárának és az általa kezelt alapoknak, valamint a könyvnyomda és világiatási vállalatnak és a szeszüzletnek 1910. évi zárószámadata. Az új pénzügyi palota elhelyezésének ügye. A tisztviselő telep csatornázásának ügye. A debreceni kerületi kereskedelmi és iparkamara javaslata a közevetvámszedési engedély okirat némely díjtételeinek módosítása iránt. A DMKE megkeresése az egyesület által városunkban felállítandó internátus elhelyezése tárgyában. Ezenkívül több megkeresés, átirat.

Szász-magyar gyermekcseré. A mostani nyári szünidőre két szász család akarja az egyik fiát, a másik leányát magyar családdhoz adni magyarul tanulni cserébe. Erről a két családról, valamint arról ha valaki egész iskolai évre akarja cserébe vagy teljes ellátás fizetése mellett német családdhoz adni gyermekét felvilágosítást adok míg szabadon e városban (Bethlen-u. 17.) tartózkodom. Dr. Medgyesi Károly, nagyszabeni járásbíró.

Debreceni urileányok sikere. E hó 21-én fejeződtek be a Nöth zeneiskola utolsó vizsgái. Mint értesülünk a hatóságilag segélyezett budapesti III. ker. zenekonservatorium tanfolyam növendékei közül Balogh Berta és Mauk Emilia jeles eredménnyel végeztek Budapesten az ország egyik első zenetanintézetében Erdély Dezső világhírű cimbalom művész, a budapesti III. ker. zene-konservatorium igazgatója, a budai zeneakadémia és a nemzeti zenede rendes tanára, valamint a vizsgálati biztosok előtt tették le a végvizsgát s megkapták a végzettségi oklevelet. Nagyon meg voltak elégedve a zenetörténeti feleletekkel és az összhangzattani kidolgozásokkal. Ugy a növendékeket, mint jeles tanárokat Nöth Antal gratulációkkal halmozták el Budapesten. A magunk részéről mi sem mulaszthatjuk el elismerésünket nyilvánítani Nöth Antalnak azon képességeért, mellyel zeneileg ilyen két cimbalom művésznőt nevelt városunknak.

A hajduk szabadjegye. Az a szegényletes helyzet, amelyben a tanács a villamos társasággal szemben van, ma ismét foglalkoztatta a tanács tagjait. A villamos társaság, dacára annak, hogy a város 40000 korona szubvenciót adott, hogy a társaság folytonos jogosulatlan kérésekkel terheli a várost, hogy végül a hajduk és kézbesítők hivatalos ügyek elintézése közben akarják használni a villamost, nem akar a hajduknak és kézbesítőknek a villamosra szabadjegyet engedélyezni, úgy, hogy a tanács tagok már maguk akartak szabadjegyeikről lemondani, sőt egyikük az ügyosztálya hajdujának a maga pénzén már meg is váltotta a jegyet. A tanács több ízben kérte a villamos társaságot, ez azonban azzal felelt, hogy váltson a város pénzért jegyet a kézbesítőknek és hajduknak. A mai tanácsülésen azt mondta ki a tanács, hogy még egyszer megkéri szépen a villamos társaságot, hogy az élvezett 40000 korona szubvenció ellenében legalább tíz jegyet adjon.

Nyilvános köszönet. Özvegy Bészler Károlyné urnő elhunyt férje emlékére 100 kor. adományt küldött a siketnémák pénztárába, amely jótéteményért ezton is kifejezem szerencsétlen tanítványaim nevében hálás köszönetemet. Gácsér József.

A szülő gondatlansága. Tegnap reggel a Hatvan-utcai vasúti állomásnál Kubics István fuvros kocsijáról leesett Mihály nevű hatéves kislánya, akinek jobb lábán a kocsi kerekei átmentek s azt összezúzták. A súlyosan sérült fiút a mentők beszállították a kórházba.

Tűz. Ma reggel tíz órakor Duló László Kónya-telepi Luther-utcai házában egy melléképület kigyuladt és mire a tűzoltóság kiérkezett, leégett.

Nyilvános köszönet. „Dóczy Gedeon iparostanulókat jutalmazó alapítvány”-hoz újabb az Iparoskör 1911. június hó 23-án tartott választmányi ülésén jelenlevő tagjai a következő adományokkal járultak: Az Iparoskör 10 kor., Horváth János 12 kor., Erdődi Lajos 10 kor., Biczó Gyula 3 kor., Jobbégny Imre 2 kor., Losonczy János 2 kor., Vámos Károly 3 kor., Zelinger Ede 2 kor., Bárdos Géza 2kor., Dusa József 2 kor., Keresztesi János 2 kor., Urbanovics Miksa 2 kor., Kostya János 2 kor., Szöllősi Dániel 1 kor., Asztalos István 2 kor., Fux János 2 kor., Fux Imre 2 kor., Kormos Gyula 1 kor. Összesen 62 korona, mely adományokért az iskola fentartó hatósága és a megjutalmazandók nevében ez uton is hálás köszönetet mondok. Csurka István ipariskolai igazgató.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó rokonok, szaktársak és jó ismerősök, kik felejtethetetlen, drága, jó fiunk temetése alkalmával megjelenésükkel fájdalomunkat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ezton is a leghálásabb köszönetünket. Debrecen, 1911. június 25-én. Vigdranovits J. és családja.

Szünidei telep. A statusquo izraelita iskolaszék ma felhívást bocsátott ki, amelyben értesíti a szülőket, hogy a Nagyerdőn nyári szünidei telepet létesít az idén is, a melyben az iskolás gyermekek tanítói felügyelet alatt vannak reggeltől délig és délután 3 óráig este hétig. A bejelentéseket Kuthy Zsigmond igazgatóhoz kell küldeni.

A köztisztasági vállalat felügyelő bizottsága. A tanács ma elhatározta, hogy a köztisztasági és fuvarozási vállalat életbe léptetése iránt előterjesztést tesz a közgyűlésnek és javasolja, hogy a vállalat felügyelőbizottságába Márk Endre, Poroszlai László és Petzkó Ernő törvényhatósági bizottsági tagokat válassza meg.

Football mérkőzés. A debreceni tornaegyesület a Kecskeméti Atlétikai Klub csapatával vasárnap football mérkőzést tartott, melyen 3:1 arányban a kecskemétiiek győztek. Mindkét csapat igen szépen játszott.

Öngyilkos öreg ember. Földesről táviratozzák: Gál Ferenc 79 éves öreg földmives ma a kamara ajtajára fölakasztotta magát. Mire tettét észrevették, az öreg ember már halott volt. Tetteinek oka állítólag az, hogy öregsége és betegsége elkészerítették.

Gyufa a gyermekek kezében. Nagylétéről táviratozzák. Germán Tivadar nagylétai lakos István nevű 5 és Sándor nevű 7 éves fia szülei távollétében az udvaron gyufával játszottak. A játék közben a szalmakazal lángot kapott s csakhamar teljesen leégett.

Az ifjusági játéktér ügye. A legutolsó közigazgatási bizottság ülésén szóba került a középiskolai ifjuság játéktérének ügye, a mely igen sokáig volt a tankerületi főigazgatónál s hátráltatta az is, hogy a tornatanárok egynemelyike kifogásolta a tanács által kijelölt nagyerdei teret azzal, hogy az messze van. Kovács József polgármester, akihez a közigazgatási bizottság sürgető határozata ma került, bejelentette a tanácsnak, hogy az ügy már a kultuszminiszteriumban van, ahol ő eljárt s informálta az ügy állásáról a szakreferenst, aki kijelentette, hogy a játéktér ügye most már rövidesen elintéztést fog nyerni.

Öngyilkossági kísérlet. Eszes János mézárósinas ma a csapókeri temetőben késsel mellbeszurta magát. Könnyű sérülésével a kórházba szállították. A fiú azért akart öngyilkos lenni, mert az atyja nem akarta engedni, hogy mézárósinas legyen.

Szoptatós dadát keresek Kertész Miklós Csapó-tuca 7. szám.

Modern faliképekben állandó ujdonságok Thaisz Arthur papírruházában.

Pontos zsebórák
Halász Nándor
ujjonnan berendezett arany, ezüst, ékszer, éra üzlete
a Debreczeni Első Takaréknál
új épületében.

— Arany Bika Mulató. Varjas Antal és még 10 új attrakció. — Előadás kezdete 9 órakor.

— Alföldy Károly tánciskolájában a szünidei tanfolyam július hó 3-án megkezdődik. Beiratásokat elfogad Péterfia-u. 2. sz. bármely időben, telefon 510 szám.

Megnyitva
GLÜCK EDE
ujjonnan berendezett
czipő-, kalap- és uridivat üzlete
a debreczeni első takaréknál új épületében.
Figyelmes kiszolgálás. Olcsó szabott árak.
Telefon 609.

— Igyunk Anna Kristályvizet, fél literes palack ára 4 fillér, egy literes 8 fillér. Telítőtelep Erzsébet-ut 29. Telefon 820.

— Pongyolák, grendin, batiszt, delalnból, valamint mosó pongyolák remek színekben 5 frt. Halmágyinál.

— Építkezési kölcsönöket gyorsan és előnyösen folyósít a Debrecenvidéki Takarékpénztár mint szövetkezet. Piac-utca 32., volt Szedlák-ház.

— Ebédlőbe való szép függő lámpa eladó Piac-utca 42. szám alatt. Első emelet, hátul.

Üzlet áthelyezés miatt

az összes raktáron levő saját gyártmányú lórn-, női- és gyermek cipők mélyen leszállított árban adtnak el

Fischer Menyhért cipő üzletébe
Piac-u. 3. sz. Üzletemet ujjonnan berendezve és megnagyobbitva Piac-u. 9. sz. alá a volt Márton Gyula helyiségébe helyezem át.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde.

Schwarz E debreczeni bizományos távirati jelentése.
Budapest, 1911. június 26.

Készáru	Ár
1911. októberi buza	11.91 —
1912. ápril buza	12.18 —
1910. májusi rozs	—
1911. októberi rozs	9.36 —
1910. májusi zab	—
1911. októberi zab	8.20 —
1911. jul. tengeri	7.24 —
1911. aug. tengeri	7.38 —
1912. máj. tengeri	—
1911. áprilisi rozs	—
1910. augusztusi repce	—
1911. áprilisi buza	—

A legelőgánsabb
Nyári ruhák
Prelovsky Andrásnál
készítenek
Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Mindenkinek 12 darab jól sikerült fényképes levelezőlap 3 koronába kerül. 12 darab bélyeg fénykép 50 fillér. Piacz-utca 34. szám alatt. A címet ne tessék össze téveszteni.

Betöltendő.

Tiszességes takarítónő felvétetik Hatvan-utca 31. udvarban hátul jobbra.

Tanoncz kitanú mesterséghez felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Lakatos segédek és tanulók felvétetnek Baránynál, Piac-u. 66.

Tanuló fizetéssel, boltiszolga ben kosztra felvétetik. Fried D. Lajos, Piac-u. 72.

Adás-vétel.

Háziasszonyok büszkesége egy jól sikerült kávé. Állandóan friss pörkölési kávékat ajánlok, esetleg villanyüzemi kávépörkölő gépen a vevő előtt válogatott kávéfajokból azonnal pörköelve. Deutsch Lajos, Piac-utca 38.

Eladó szőlőtelep. Közvetlen sámsoni állomás mellett huszezer négyszögöl kitanú karban tartott termőképes körülkerített, jó épületekkel ellátott szőlőtelep eladó. Felvilágosítást ad Körösi ügyvéd, Batthyányi 5. és özv. Kozma Lászlóné tulajdonos helyszínén.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

Legolcsóbban lehet butorokat vásárolni Weisz Gyulánál Széchenyi-utca 19. szám, kényelmes havi részletfizetésre is.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsa paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Zsinóros női táskák nagyon szép választékban vannak a Stern kefégyár r. t. városi raktárában. Takarékpénztár palota.

Zsákok, vízmentes és rostáló ponyvák úgy kölcsön, mint megvételre igen olcsón beszerezhetők **Fohn József** zsáküzletében Petőfi-tér, a pályaudvar közelében.

Figyelem! E hóban nyílt meg Hausner Salamon reklám áruháza Csapó-u. 20. szám (zenede épület) hol is egy tömegben szalon futó szőnyegek és függönyök, női és férfi öltönyök és felöltők, kosztümök, delinek, batisztok, szövetek, kartonok és lüszterek versenyen kívüli olcsó árban lesznek elárúsítva. Az áruk heti vagy havi részletre is kaphatók. Paplanok és madráczok mérték szerint készíttetnek. Továbbá pongyolák 5 koronájával, bluzok, gyermekruhák és kötény készen és mérték szerint is kaphatók

Munkások figyelmébe. Legolcsóbban vásárolhat férfi ruhát, cipőt, csizmát, kalapot és ingeket a **Munkás bazárban** Bádogos-utca Nuszbaum Hermann czégnél.

Lakás.

A Hungáriában egy modern, új 4 szobás utcai lakás augusztus elsőre kiadó.

Forgalmas helyen, piacához közel, szép tágas üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Lindenfeld J. Jenő fűszernagykereskedőnél.

Bethlen-u. 12. sz. háznál, külön bejárata két utcai szoba butorozva, vagy anélkül, irodának is alkalmas, továbbá egy udvari butorozott szoba kertre nyíló ablakkal kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Julius 1-re kiadó a Széchenyi-kertben Eröss Lajos-utczán egy nyaraló aranyas parkkal, 3 szobás uri lakás, konyha, tágas terasz és nyári fürdővel. Bővebb felvilágosítás kapható Burgondia-utca 1. szám alatt az Ipariskolában.

Különféle.

28 krajcárért fejel férfi vagy női harisnyát **Benyáts Emil** villanyerőre berendezett harisnyagyára, Debreczen, Tisza-palota.

Arany, ezüst és ékszer munkákat a legolcsóbban készit Tuschák Vilmos ékszerész Halköz 4. sz.

Érdemes Debreczenből Kassára Haltenberger Béla országos híró ruhafestő és vegyítiszító gyárába küldeni a ruhákat, mert a czég **bermentve** küldi vissza Debreczenbe a csomagokat. **Gallérok,** kézelők tükörfény-nyel hófehérré tisztítanak.

Welsz Ferenoz épület és mű-butor asztalos József-kr.-h.-u. 80. Készit minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

A n. é. hölgyközönség szives figyelmébe!

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy orvosilag elismert **első debreczeni mellfüző műtermem**

Debreczen, a Megyeházzal szembe levő **Miklós-utca 5. sz. a.** saját ház, lesz áthelyezve.

Miért is a raktáron levő **legújabb, kényelmes szabású miederek** leszálított árban lesznek kiárúsítva.

Mérték utáni rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Goldstein Karolina.

Tisztítás, javítás jutányos árban lesz eszközölve.

Tetra ruházat.

Férfi ing, — Férfi alsó nadrág, Fürdő köpenyek és lepedők.

Gyermek ujjas, nadrág és pelenka. Ajánlható kitanú minőségek.

Donogán és Somossy

czégnél

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

„FIPS“

leltétlen molyvédő törv. védve. Fips inprágnált molybiztos zsákruha megörzésre.

Fips megtakarít kámfort, rovarport, naphalint. Fips megóv a kellemetlen szagtól.

Fips kiválólag olcsó, mert sok évig használható.

Fips megtakarítja az örzési költségeket.

Fips higienikus. A betegségi csira átvitelét, mint a minő bekövetkezikhetik más ruhákkal való örzéssel, ki van zárva.

Fips ezrével van használatban, sok elősmérréssel.

Fips 3 nagyságban szállittatik:

1. sz. 50×70 cm. bluz, kalap, muffoknak K — 90

2. sz. 60×120 cm. férfi öltönyök és női ruháknak » 1.10

3. sz. 65×140 cm. köpenyek és bundáknak stb. » 1.35

Küldés csak csak utánvétellel, csomagolás és költség saját árban.

Versandhaus Fraktischer Specialitäten

E. HERMANN Wien, Postamt 45.

Nagy raktár mindenféle használati és díszmű árukból.

Vendéglők, szállodák és nyári mulatóhelyek figyelmébe.

Legmeglelelőbb és izléses kitanú minőségű

üveg és porcellánműek

valamint alpakra, alpakra ezüst, zinnacél vagy acél evőeszközök, lámpák, keril gyertyatartók stb.

Lám Sándornál

Debreczen, Piacz-utca 5. kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítőknek.

Üzlet átvétel.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a boldogult férjem által „Fényes Mór férfitiszabó üzlete“ czég alatt vezetett üzletet átvettem és azt a fenti czég alatt tovább folytatni elhatároztam.

Amidőn a t. vevőközönségnek ez ideig felejtethen férjem iránt tanusított szives pártfogásért hálás köszönetemet fejezem ki, egyben kérem hogy bizalmát, támogatását reám átruházni méltóztassék.

Az üzletet régi szabásunk és egy előkelő budapesti czégnél alkalmazásban volt üzletvezető segítségével még fokozottabb mértékben ohajtjuk folytatni és fejleszteni.

Mint hogy törekvésünk odairányul, hogy b. megrendelím elősmérését — pedáns kiszolgálással — kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

özv. Fényes Mórné.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Fürdő köpenyek, Uszó ruhák, Kalapok, Papucok, Triko és :-: Pique paplanok :-:

nagy választékban!

Cseregyermeket

keresek intelligens családból. Fiam első gimnáziumot látogatna. A cseregyermek a Szepesség Alsó-Szalánk községében az elemi iskolát látogathatja és a német nyelvet elsajátíthatja. A házban csak németül beszélünk.

Braun Miksa

Alsó-Szalánk,

Korompa mellett (Szepesmegye.)

Piacz-utca 85. ujházban egy nagy bolthelyiség azonnal kiadó.

Értekezhetni a házmesternél vagy a tulajdonossal Wioner Adolf Kossuth-utca 27. sz.